

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Raad voor Cultuur
Prins Willem Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag

*Een kopie van deze brief wordt verstuurd aan:
Raad voor het Openbaar Bestuur
Postbus 20011
2500 EA Den Haag*

Media en Creatieve Industrie
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
OCW: Jesse Zuurmond
jesse.zuurmond@minocw.nl

BZK: Koen van der Krieken
koen.krieken@minbzk.nl

Onze referentie
1476004

Datum

Betreft Adviesaanvraag organisatie en financiering lokale publieke omroepen

Geachte raden,

In het regeerakkoord onderstreept het kabinet dat het voor een stevige publieke omroep staat — van nationaal tot lokaal niveau.¹ In het regeerakkoord staat tevens dat “op lokaal niveau steeds meer streekomroepen gevormd worden. Omdat dit bijdraagt aan de professionalisering, beraadt het kabinet zich op de wijze van organisatie en financiering van de lokale omroepen”. Ook wil het kabinet de lokale democratie op verschillende manieren versterken, zoals beschreven in het “Plan van Aanpak Versterking Lokale Democratie en Bestuur”.²

Bovenstaande ambities vormen de directe aanleiding voor onze gezamenlijke adviesaanvraag aan u. Alvorens in te gaan op de vormgeving en onderzoeksvragen, schetsen wij eerst de context van deze adviesaanvraag.

1. Context: democratische functie lokale publieke omroepen

Lokale publieke omroepen zijn van belang voor het functioneren van onze lokale democratie, om de eenvoudige reden dat zij burgers informeren over wat er in hun straten, wijken en steden gebeurt. Het kabinet hecht naast de informerende functie ook waarde aan de controlerende en agenderende functie van lokale publieke omroepen. Voor een levendige lokale democratie is het van belang dat er journalisten zijn die vanuit publieke waarden lokaal beleid controleren, tegels lichten en zaken aan de kaak stellen. Zaken die wellicht niet aan bod komen in regionale of landelijke media, maar er wel toe doen voor mensen.

Wij verwachten dat de democratische functie van lokale omroepen belangrijker wordt nu er meer verantwoordelijkheden naar de gemeenten zijn gegaan en nog zullen gaan — denk bijvoorbeeld aan de drie decentralisaties in het sociaal domein³ of de voorziene invoering van de Omgevingswet.

2. Context: transitie naar streekomroepen

Uit onderzoeken naar regionale en lokale journalistiek komt het beeld naar boven dat de democratische functie van lokale publieke omroepen onder druk staat.⁴ De

¹ Regeerakkoord 2017-2021 ‘Vertrouwen in de Toekomst’.

² Kamerstukken II 2017/18, 34775 VII, nr. 25.

³ Decentralisaties van zorg (Wmo), werk (Participatiewet) en jeugdhulp (Jeugdwet).

⁴ Zie bijvoorbeeld “[Op het Tweede Gezicht](#)”, Stimuleringsfonds voor de Journalistiek, 2018, en “[Onderzoeksjournalistiek in Nederland: verkenning en analyse](#)”, DSP, 2018.

lokale omroepsector heeft de afgelopen jaren als antwoord hierop een transitie ingezet naar zogenoemde 'streekomroepen', waarin lokale omroepen samenwerken of zijn gefuseerd.⁵ Onder de coördinatie van de NLPO streeft de sector met deze 'streekvorming' naar schaalvergroting en een betere aansluiting bij de natuurlijke lokale habitat van burgers, die vaak de grens van één gemeente overschrijdt. Schaalvergroting biedt daarnaast mogelijkheden om de journalistieke kwaliteit te versterken en de financiële armslag te verbeteren.

Echter signaleren de NLPO en VNG dat de transitie naar streekomroepen stagneert. Ondanks de schaalvergroting slagen reeds gevormde streekomroepen er moeilijk in om middels de huidige bekostigingssystematiek en -hoogte de stap naar een professioneel aangestuurde en financieel gezonde organisatie definitief te zetten. Deze signalen zijn verdere aanleiding voor onze adviesaanvraag.

3. Vormgeving: resultaat en scope advies

Wij verzoeken u op grond van artikel 23 Kaderwet adviescolleges tot een gezamenlijk advies te komen, namens beide raden, over de toekomstige organisatie en financiering van de lokale omroep. Dit ter uitwerking van het regeerakkoord. De maatschappelijke opgave die het kabinet hierachter ziet, is het waarborgen van de democratische functie van lokale publieke omroepen.

Het kabinet erkent dat de transitie naar streekomroepen die de sector heeft ingezet bijdraagt aan de professionalisering van het lokale omroepveld. Het kabinet heeft deze transitie de afgelopen jaren dan ook met woord en daad ondersteund.⁶ Wij verzoeken u daarom de scope van uw gezamenlijke advies te richten op deze transitie naar streekomroepen en de toegevoegde waarde ervan voor de democratische functie van de lokale publieke omroep, overigens zonder daarbij *unusual suspects* en alternatieve perspectieven uit het oog te verliezen.

Ten slotte vragen wij u om bij het beschrijven van handelingsperspectieven en/of maatregelen rekening te houden met de financiële en bestuurlijke kaders van de rijksoverheid.

4. Onderzoeksvragen

In het licht van bovenstaande, vragen we u op deze onderzoeksvragen in te gaan.

Huidige situatie

- Wat zou het voor lokale publieke (streek)omroepen concreet moeten betekenen om 'lokaal toereikend media-aanbod' (LTMA) te verzorgen?⁷
- Hoe is zo objectief en onafhankelijk mogelijk vast te stellen in hoeverre een lokale publieke (streek)omroep aan het verzorgen van LTMA voldoet?
- In hoeverre slagen de reeds gevormde streekomroepen er op dit moment in om invulling te geven aan hun democratische functie?
- In hoeverre stelt de huidige hoogte en wijze van bekostiging — via het Gemeentefonds — lokale publieke (streek)omroepen in dicht- en dunbevolkte gebieden in staat om aan de wettelijke eisen uit de Mediawet te voldoen?⁸

⁵ Een streekomroep is een lokale omroep met een wettelijke aanwijzing voor twee of meer aan elkaar grenzende gemeenten.

⁶ Kamerstukken II 2017/18, 32827, nr. 128.

⁷ 'Lokaal toereikend media-aanbod' staat in artikel 2.170b, tweede lid Mediawet 2008.

⁸ Zie artikelen 1.1., 2.1, 2.70, 2.95, 2.96, 2.106, 2.132 en 2.170b Mediawet 2008.

Toekomstbeeld

- Wat is nodig om tot een professioneel aangestuurde, toekomstbestendige publieke omroep op lokaal niveau te komen die in heel Nederland kan voorzien in LTMA en invulling kan geven aan zijn democratische functies?
- Gegeven het feit dat de gemeentes nu verantwoordelijk zijn voor de bekostiging van lokale omroepen, welke sturings- en bekostigingsverantwoordelijkheid vanuit de nationale, provinciale en/of gemeentelijke overheid is daar volgens u bij nodig?
- Welke stappen moeten deze kabinetsperiode gezet worden om daar te komen, en door wie?

Onze referentie
1476004

Wij vragen u bij het beantwoorden van bovenstaande vragen in ieder geval de volgende plannen en documenten van de NLPO en/of VNG in uw overweging te betrekken:

- de inhoudelijke en financiële invulling van het begrip LTMA door de NLPO en VNG, zoals verwoord in het 'Vernieuwingsconvenant NLPO-VNG 2015-2018' en de zogenoemde 'normbegroting'⁹;
- het voorstel van de NLPO om de aanwezigheid van LTMA te meten aan de hand van 20 criteria, zoals verwoord in het zogenoemde 'Keurmerk Nederlandse Streekomroepen'¹⁰; en
- het voorstel van de NLPO voor de organisatie en financiering van de lokale publieke omroep middels een zogenoemde "duale bekostiging", zoals verwoord in (onder andere) de inbreng van de NLPO voor het rondetafelgesprek van de Kamer op 21 november 2018 over de toekomst van het medialandschap¹¹.

5. Planning

Wij zien uw advies graag uiterlijk 6 september 2019 tegemoet.

Met vriendelijke groet,

de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

Arie Slob

de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

⁹ Zie <https://stichtingnlpo.nl/normbudget>

¹⁰ Zie <https://www.stichtingnlpo.nl/keurmerk>

¹¹ Zie

https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2018A03691

Bijlage: reeds beschikbaar materiaal

Onze referentie
1476004

Onderzoeksrapporten en adviezen

- Stimuleringsfonds voor de Journalistiek: "GR18" <https://www.svdj.nl/GR18/>
- Stimuleringsfonds voor de Journalistiek: "[Op het Tweede Gezicht: onderzoek naar regionale en lokale journalistiek](#)", juni 2018.
- DSP: "[Onderzoeksjournalistiek in Nederland; verkenning en analyse](#)", juni 2018.
- SEO Economisch Onderzoek: "[Ontwikkelingen journalistieke infrastructuur 2000-2018](#)", juni 2018.
- Raad voor Cultuur: "[Zicht op zo veel meer](#)", februari 2018.
- Raad voor Cultuur: "[Advies Concessiebeleidsplan RPO](#)", oktober 2017.
- Commissariaat voor de Media: "[Evaluatie van de gemeentelijke bekostiging lokale publieke media-instellingen](#)", juni 2016.
- Raad voor Cultuur: "[AT5 - aanvullend advies voorstel ROOS in Het nieuwe publieke regionale mediabedrijf: betrokken en betrouwbaar](#)", oktober 2017.
- Raad voor Cultuur: "[advies voorstel ROOS in Het nieuwe publieke regionale mediabedrijf: betrokken en betrouwbaar](#)", augustus 2015.
- Stimuleringsfonds voor de Journalistiek: "[Anders nog nieuws. Scenario's voor de toekomst van de journalistiek](#)", april 2015.
- Stimuleringsfonds voor de Journalistiek: "[Nieuwsvoorziening in de Regio 2014: Gelukkig zijn hier geen journalisten](#)", 2015.
- Stimuleringsfonds voor de Journalistiek: "[Nieuwsvoorziening in de Regio 2014: leegte in het landschap](#)", 2015.
- Raad voor Cultuur: "[De Tijd Staat Open](#)", maart 2014.
- Stimuleringsfonds voor de Journalistiek: "[Nieuwsvoorziening in de Regio](#)", 2013.
- Commissariaat voor de Media: "[Evaluatie van de gemeentelijke bekostiging lokale publieke media-instellingen 2009-2012](#)", juni 2013.
- Van de Bunt Adviseurs: "Sector onder de Radar, visitatieonderzoek en toekomstverkenning publieke lokale mediasector en OLON", november 2010
- Dialogic, IVIR, TNO: "[Streekomroepen in Nederland](#)", juli 2009.

Kamerbrieven

- Minister Ollongren, "Plan van aanpak versterking lokale democratie en bestuur", juli 2018.
- Minister Slob, "Stand van zaken lokale omroepen", juni 2018.
- Staatssecretaris Dekker, "Lokale publieke omroep", november 2016.
- Staatssecretaris Dekker, "Toekomst mediabeleid", november 2013.
- Minister Bijsterveldt, "Lokale omroep", december 2011.

Documenten en plannen van de NLPO en VNG

- NLPO: "[Rondetafelgesprek toekomst medialandschap 21 november 2018 — inbreng Nederlandse Lokale Publieke Omroepen \(NLPO\)](#)", november 2018.
- NLPO: "[20 criteria van het Keurmerk Nederlandse Streekomroepen](#)", oktober 2018.
- BZK, OCW, VNG: "Handreiking lokale media en informatievoorziening", 2017.
- NLPO: "[Toekomst voor de lokale publieke omroep](#)", 2017.
- NLPO: "[Normbegroting](#)", mei 2017.
- NLPO & VNG: Invulling begrip 'LTMA' zoals verwoord in "[Vernieuwingsconvenant Gemeente-Lokale Omroep 2015-2018](#)", november 2015.